

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 26 czerwca 2024 r.

wniosku obrońcy sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J. – adw. P. M. z dnia 18 stycznia 2024 r. o wyłączenie SSN Kamila Zaradkiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 63/23

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. a *contrario* w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych

postanowił:

1. wniosek o wyłączenie SSN Kamila Zaradkiewicza od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 63/23 pozostawić bez rozpoznania,

2. wniosek o wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie z pkt 1 sędziów SN, którzy zostali powołani na stanowisko sędziego SN w podobnej procedurze nominacyjnej co SSN Kamil Zaradkiewicz pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym Izbą Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa dyscyplinarna sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J., która zarejestrowana została pod sygn. akt I ZSK 24/22. W sprawie tej obrońca obwinionego - obrońca SSO D. M. wnioskiem z dnia 13 kwietnia 2023 r. wniósł o zbadanie spełnienia

wymogów niezawisłości i bezstronności przez wyznaczonego do tej sprawy sędziego SN Wiesława Kozielowicza. Sprawa ta zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym Izbie Dyscyplinarnej pod sygn. akt I ZB 45/23. W wyniku losowania z dnia 25 kwietnia 2023 r., w sprawie tej wyłoniono skład orzekający w osobach: SSN Michał Laskowski, SSN Włodzimierz Wróbel, SSN Roman Trzaskowski, SSN Maciej Pacuda, SSN Igor Zgoliński.

O obrońca SSR P. J. - adw. M. P. wnioskiem z dnia 4 lipca 2023 r. wniósł o wyłączenie sędziego SN Igora Zgolińskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 45/23. Sprawa ta zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZO 69/23, a następnie przydzielona do referatu sędziego SN Marii Szczepaniec. W sprawie tej obrońca SSR P. J. - adw. P. M. wnioskiem z dnia 4 września 2023 r. wniósł o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marię Szczepaniec. Sprawa ta zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZB 63/23.

W wyniku losowania z dnia 13 września 2023 r., sygn. akt I ZB 63/23, wyłoniono skład orzekający w osobach: SSN Katarzyna Gonera, SSN Monika Koba, SSN Paweł Wiliński, SSN Tomasz Artymiuk, SSN Andrzej Stępka, oraz wyznaczono następujących zastępców członków składu orzekającego: SSN Dariusz Świecki oraz SSN Kamil Zaradkiewicz. Zarządzeniem Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 28 listopada 2023 r. z uwagi na przejście SSN Katarzyny Gonery w stan spoczynku w jej miejsce wyznaczono SSN Dariusza Świeckiego.

Pismem z dnia 18 stycznia 2024 r. obrońca sędziego SSR P. J. – adw. P. M. złożył wniosek o wyłączenie SSN Kamila Zaradkiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 63/23, a sprawa ta została następnie zarejestrowana pod sygn. akt I ZO 16/24.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że w niniejszej sprawie występują dwie okoliczności, które wywołują u autora wniosku uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności SSN Kamila Zaradkiewicza. Argumentacja jednej z tych okoliczności sprowadza się w istocie rzeczy do stwierdzenia, że SSN Kamil Zaradkiewicz został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady

Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Drugą okoliczność przemawiającą za zasadnością wniosku jego autor upatruje w przebiegu drogi zawodowej SSN Kamila Zaradkiewicza oraz jego aktywności na portalu społecznościowym „X”.

Ponadto, obrońca wniósł o niewyznaczenia do składu rozpoznającego niniejszy wniosek sędziów SN, którzy podobnie jak sędzia SN Kamil Zaradkiewicz, powołani zostali przy udziale organu ukształtowanego ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski należało pozostawić bez rozpoznania, gdyż są one niedopuszczalne z mocy ustawy.

Przepis art. 29 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym konstytuuje instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności sędziego. Określając, że w skład sądu orzekającego w tej sprawie wchodzi 5 sędziów losowanych spośród całego składu Sądu Najwyższego (§ 15). Proces wyznaczania składu orzekającego w drodze losowania reguluje natomiast art. 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lipca 2022 r. - Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. z 2024, poz. 806). Zgodnie z tym przepisem losowanie ma miejsce spośród całego składu Sądu Najwyższego (§ 1 ust. 3), podczas którego Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą izby, w której zarejestrowano sprawę albo osoba przez niego wyznaczona kolejno losuje niezbędną liczbę kartek w zależności od liczebności składu orzekającego oraz dwóch sędziów zastępców (§ 1 ust. 4).

Przechodząc natomiast do kwestii podstaw faktycznych wniosku o wyłączenie sędziego wskazać należy, że zgodnie z przepisem art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

Literalne brzmienie tych przepisów prowadzi więc do konstatacji, że wyłączenie dotyczyć może wyłącznie sędziego wyznaczonego do orzekania w danej sprawie, w innym bowiem wypadku wniosek ten jest bezprzedmiotowy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że Kodeks postępowania karnego nie przewiduje wyłączenia sędziego *in abstracto*. Rozważanie wyłączenia sędziego na podstawie art. 40 § 1 lub 41 § 1 k.p.k. wchodzi w rachubę jedynie w odniesieniu do konkretnego sędziego wyznaczonego już do udziału w sprawie, a nie sędziego, który jedynie potencjalnie może zostać do sprawy wyznaczony. Stanowisko to prezentowane jest na tle postępowania karnego konsekwentnie zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04, OSNKW 2005 Nr 1, poz. 5; z dnia 22 lipca 2009 r., SNO 53/09, OSNSD 2009 Nr 1, poz. 68; z dnia 30 czerwca 2010 r., WD 7/10, OSNwSK 2010 Nr 1, poz. 1344; z dnia 10 października 2014 r., SNO 51/14, z dnia 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16; czy np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 maja 2012 r., II AKo 65/12).

Sąd Najwyższy działając jako sąd dyscyplinarny również podejmował rozważania dotyczące wniosków czysto hipotetycznych, stwierdzając, że wniosek o wyłączenie sędziego (sędziów) niewyznaczonego (niewyznaczonych) do udziału w sprawie aktualizuje się i podlega rozpoznaniu w sposób przewidziany w art. 42 § 4 k.p.k. tylko wtedy, gdy wyznaczony sędzia został następnie wyłączony, a w jego miejsce wyznaczono sędziego objętego tym wnioskiem (zob. postanowienie SN z 10.10.2014 r., SNO 51/14, LEX nr 1511819). Sąd Najwyższy wypowiadał się już także odnośnie możliwości skuteczności wniosku o wyłączenie sędziów zastępców, mających miejsce na kanwie spraw o podobnej do niniejszej sytuacji procesowej. Wskazywano w nich, że Regulaminu Sądu Najwyższego różnicuje "sędziów wchodzących do składu orzekającego" oraz "sędziów zastępców", uznając wnioski o wyłączenie sędziów zastępców za co najmniej przedwcześnie. Konkluzja płynąca z tych judykatów sprowadzała się w istocie rzeczy do stwierdzenia niedopuszczalność tychże wniosków na wspomnianym etapie, co z kolei implikuje konieczność pozostawienia ich bez rozpoznania (zob. m.in. postanowienie SN z 16.04.2024 r., I ZO 107/23, LEX nr 3706786; Postanowienie SN z 10.03.2023 r., I ZO 59/22, LEX nr 3571651).

W niniejszej sprawie w wyniku losowania z dnia 13 września 2023 r., mającego miejsce w sprawie o sygn. akt I ZB 63/23 dotyczącej wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marię Szczepaniec, wyłoniono skład orzekający w osobach: SSN Katarzyna Gonera, SSN Monika Koba, SSN Paweł Wiliński, SSN Tomasz Artymiuk, SSN Andrzej Stępka. Sędziami zastępcami zostali: SSN Dariusz Świecki oraz SSN Kamil Zaradkiewicz. Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 28 listopada 2023 r., z uwagi na przejście SSN Katarzyny Gonery w stan spoczynku w jej miejsce wyznaczono SSN Dariusza Świeckiego. Sędzia SN Kamil Zaradkiewicz do dnia dzisiejszego nie został członkiem składu orzekającego w omawianej sprawie, pozostając sędzią zastępcą.

Jak wskazano w powyżej poczynionych rozważaniach, wniosek o wyłączenie sędziego może zostać skutecznie złożony wyłącznie w odniesieniu do sędziego wchodzącego do składu orzekającego w danej sprawie. Skoro zatem w sprawie o sygn. akt I ZB 63/23 sędzia SN Kamil Zaradkiewicz nie został wyznaczony do składu orzekającego, nie sposób uznać, że spełniona została względem niego formalna przesłanka, o której mowa w art. 41 § 1 k.p.k.

Z tych samych powodów nie podlegał rozpoznaniu wniosek o wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego SN Kamila Zaradkiewicza (ujęty jako wniosek o niewyznaczenia do składu rozpoznającego ten wniosek) sędziów SN, którzy podobnie jak sędzia SN Kamil Zaradkiewicz, powołani zostali przy udziale organu ukształtowanego ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]

